

Υποπόηση (1)

Αρχή της συνεργασίας: Η συμβολή σου στη συνομιλία [στο λόγο] να είναι η αναμενόμενη, όπως επιβάλλεται στο εκάστοτε στάδιο της συνομιλίας, σύμφωνα με τον αποδεκτό σκοπό ή την κατεύθυνση της συνομιλιακής ανταλλαγής στην οποία συμμετέχεις.

Συνομιλιακά αιτήματα:

1. Ποσότητας
α. Η συμβολή σου να είναι όσο αναμένεται πληροφοριακή και σύμφωνη με τους εκάστοτε στόχους ή ειδικές συμβάσεις της συνομιλίας
β. Η συμβολή σου να μην είναι περισσότερο/λιγότερο πληροφοριακή απ' όσο αναμένεται.
2. Ποιότητας
α. Μη λες αυτό που θεωρείς ψευδές
β. Μη λες αυτό για το οποίο δεν έχεις επαρκή τεκμηρίωση.
3. Συνάφειας
Να είσαι συναφής/σχετικός.
4. Τρόπου
α. Να αποφεύγεις ασάφειες
β. Να αποφεύγεις αμφισημίες/διφορούμενα
γ. Να είσαι σύντομος (να αποφεύγεις πλατειασμούς)
δ. Να έχει τάξη ο λόγος σου.

Με την πρόταση p υπονοείται η q ($p \rightarrow q$) από τον Π : α) τηρούνται η αρχή της συνεργασίας και γενικές προϋποθέσεις της συνομιλίας, β) λέει $[\Pi, p]$, γ) προκειμένου να τηρηθεί η συνθήκη (α): εννοεί $[\Pi, q]$, δ) ξέρει $[\Pi, [\xi\epsilon\rho\epsilon\iota [\Delta, [\epsilon\nu\nu\omicron\epsilon\iota [\Pi, q]]]]$ και ξέρει $[\Delta, [\xi\epsilon\rho\epsilon\iota [\Pi, [\xi\epsilon\rho\epsilon\iota [\Delta, [\epsilon\nu\nu\omicron\epsilon\iota [\Pi, q]]]]]]$, ε) εννοεί $[\Delta, q]$. (Π =πομπός, Δ =δέκτης)

Παραδείγματα:

Όπου δεν γίνεται επιλογή της αρχής της συνεργασίας:
[Ανταγωνιστικές μορφές λόγου;]

Όπου δεν παραβιάζονται σαφώς κάποια αιτήματα:
- Μου τέλειωσε η βενζίνη - Έχει βενζινάδικο στη γωνία
- Ο Μ. δεν πρέπει να έχει φιλενάδα αυτό τον καιρό - Πηγαίνει όμως συχνά στη Θεσσαλονίκη

Όπου παραβιάζεται κάποιο αίτημα λόγω σύγκρουσης με άλλο:
- Πού ζει ο Μ.; - Κάπου στα βόρεια προάστια

- Όπου γίνεται εκμετάλλευση κάποιου αιτήματος:*
- (1α) «Αγαπητοί κύριοι, η φοιτήτριά μου, Χ του Ψ, γνωρίζει άριστα την αγγλική, παρακολούθησε τα μαθήματά μου και εξετάστηκε σε αυτά με επιτυχία. Είναι εργατική και φιλόπονη. Υμέτερος, κλπ.»
 - (1β) (Οι γυναίκες είναι) γυναίκες! Ο πόλεμος είναι πόλεμος. Αυτά έχει η ζωή. Να είσαι ο εαυτός σου.
 - (1β) - Να μην έχετε την παραμικρή αμφιβολία, κ. Ανυπονίαστε Πελάτη.
 - (1β) "Methinks the lady doth protest too much."
 - (2α) - Καλός φίλος είσαι! (Ειρωνεία)
 - (2α) - «Γ' αϊδούρια!» (Μεταφορά, για πρωτοετείς)
 - (2α) - Θα 'πτε λίγο παραπάνω. (Μείωση)
 - (2α) - Πέρασε όχι λίγη ώρα. (Λιτότης)
 - (2α) - Γιγαντες οι παίκτες του Ολυμπιακού. (Υπερβολή)
 - (2β) - Αυτή τη στιγμή μάλλον τον απατά.
 - (3) - Τη Χ. την ξέρεις καλά; - Ωραίο καιρό κάνει σήμερα.
 - (4α) [κρυπτική συνομιλία, παρουσία τρίτου προσώπου]
 - (4β) "Never seek to tell thy love, / Love that never told can be."
 - (4γ) «Η αιιδός Χ. παρήγαγε μια σειρά ήχων οι οποίοι, θα λέγαμε, αντιστοιχούσαν αρκετά πιστά στην παρτιτούρα της άριας που ερμήνευσε.»
 - (4δ) Τον είδε και πέρασε στο απέναντι πεζοδρόμιο. Πέρασε στο απέναντι πεζοδρόμιο και τον είδε (βλ. προϋποθέσεις σχετικές με σειρά των όρων).

Όπου τα υπονοήματα είναι συμβατικά:
[Προϋποθέσεις;]

Βιβλιογραφία: P. Grice, "Logic and Conversation", στο *Studies in the way of words*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1989, σ. 22-40 (και σε πολλά ανθολόγια κειμένων φιλοσοφίας της γλώσσας).

Άσκηση: Μελέτη υπονόησης σε διαφημίσεις.

